

haném jednání obžalovaného bude uvažováno podle zákona přísnějšího, než je zákon, kterého se dovolává obžaloba, bylo vyhověno stížností podle § 5 proc. nov. čís. 3 ř. zák. 1878 ihned v zasedání neveřejném a uznáno podle § 288 odst. 2 čís. 2 tr. ř., jak se stalo.

Čís. 4660.

Z dosahu § 2 zákona na ochr. rep. vypadají jen přípravy, jež jsou k dosažení protiprávního cíle vždy a za všech okolností (vůbec) nezpůsobilé.

Sudetendeutscher Heimatbund (SH) pracuje k násilnému přivtělení (části) Československé republiky k budoucí velkoněmecké říši; výchově pro tento cíl slouží t. zv. letní tábory SH; je proto účast na těchto táborech (v Německu) přípravou úkladů o republiku po rozumu § 2 zák. na ochr. rep.

Pojmy »spolčiti se s někým« a »přípravy« po rozumu § 2 a pojem »násilí« po rozumu §§ 1, 2 zák. na ochr. rep.

Zločin podle § 2 zák. na ochr. rep. promlčuje se v 5 letech i, je-li kvalifikován za provinění (§ 26 zák. čís. 48/1931).

Nešlo-li jen o pouhé vyzvídání, nýbrž byl-li tu i úmysl prozraditi výsledek této činnosti cizí moci a byl-li úmysl ten i uskutečněn, jde o zločin vojenské zrady po rozumu § 6 čís. 2 zák. na ochr. rep., třebaže ani nebylo zjištěno (nelze zjistiti), které vojenské tajemství bylo vyraženo.

Vzájemný poměr činností uvedených v odst. 1—3 § 6 zák. na ochr. rep. s hlediska možnosti souběhu.

Zákon v § 6 čís. 1 odst. 3 zák. na ochr. rep. nestanoví, které okolnosti jsou zvláště přítěžující; také přítěžující okolnosti, uvedené příkladmo v odstavci 1. § 28 a mající vliv na výměru trestu, mohou, ale nemusí býti takovými okolnostmi zvláště přítěžujícími; je na soudu, by v každém případě uvažoval, jsou-li tu takové okolnosti a jsou-li tu alespoň dvě.

Při zločinu podle § 6 čís. 2 zák. na ochr. rep. nelze použiti § 54 tr. zák.

I při § 487 tr. zák. platí ustanovení §§ 488, 491 tr. zák., že urážkou může býti dotčena čest osoby (předmětu ve smyslu § 492 tr. zák.) nejen přímo jmenované, nýbrž i označené jen znameními na ni dopadajícími.

Vhodným prostředkem urážky úřadu je dopis i tehdy, je-li předpisem o listovním tajemství pisatel zabezpečen proti tomu, že se o obsahu dopisu nedozví jiná osoba než adresát; stačí, že se obsah dopisu má dostat i zpravidla se i dostává k vědomí adresáta, jehož vážnost k napadenému úřadu může pak doznati újmy; nezáleží ani na tom, že napadený úřad nebyl v dopise výslovně pojmenován.

Trest státního vězení nelze uložit na zločin vojenské zrady vůbec (§ 1 odst. 1 a 3 zák. čís. 123/1931), pro zločin podle § 2 zák. na ochr. rep. pak, nechtěl-li obžalovaný jen vykonávat vliv na uspořádání věcí veřejných, nýbrž měl na mysli násilnou jich změnu a bylo-li jeho jednání zvláště zavržitelné.

Náhradní trest na svobodě podle § 8 zák. čís. 31/29 nastupuje jen v případě, že peněžitý trest je nedobytný.

Ustanovení § 28 zák. čís. 48/1931 je částí formálních předpisů, upravujících trestní řízení proti mladistvým; pro hmotně-právní hodnotění souzených činností přichází v úvahu ustanovení § 25 odst. č. 5 cit. zák.; důvod ustanovení druhé věty § 25 odst. č. 5.

(Rozh. ze dne 15. března 1933, Zm I 897/32.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v České Lípě ze dne 26. září 1932, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem přípravy úkladů podle § 2 zák. na ochr. rep. ze dne 19. března 1932 čís. 50 sb. z. a n., zločinem vojenské zrady podle § 6 čís. 2 téhož zákona a přestupkem proti bezpečnosti cti podle §§ 487, 488 tr. zák. a čl. V zák. čís. 8 z roku 1863 ř. zák., také v části vyhrazené zrušovacímu roku. Z podnětu této zmateční stížnosti zrušil podle § 290 odst. 1 tr. ř. jako zmatečný tento rozsudek ve výroku o vině, pokud uznáno, že stěžovatel spáchal zločin vojenské zrady podle § 6 čís. 2 zák. na ochr. rep. i tím, že v letech 1925, 1926, 1927 v Berkenbrücku, na Rujaně a v jiných místech Německa a v Československu vyzvídal takovou skutečnost, opatření nebo předmět, jež mají zůstat utajeny pro obranu republiky, by je přímo nebo nepřímo vyhradil cizí moci a že za tímto účelem vešel ve styk přímý i nepřímý s cizími činiteli, a stěžovatele v tomto bodě podle § 259 čís. 2 tr. ř. zprostil z obžaloby. Důsledkem toho zrušil i výrok o trestu a všechny výroky s tím související; stěžovatele odsoudil podle § 6 čís. 1 zák. na ochr. rep. nižší sazby se zřetelem k ustanovením §§ 34, 35 tr. zák. a § 265 tr. ř. k trestu těžkého žaláře na 3 (tři) roky, zostřeného čtvrtletně jednou postem, podle § 29 zák. na ochr. rep. k peněžitému trestu 2.000 Kč, na jehož místo, bude-li nedobytný, nastoupí náhradní trest těžkého žaláře 20 dnů, a vyslovil, že stěžovatel pozbývá čestných práv občanských na dobu 3 (tří) let (§ 32 zák. na ochr. rep.).

D ů v o d y:

Jako zločin podle § 2 zákona na ochranu rep. čís. 50/1923 dává rozsudek stěžovateli za vinu, že se spolčil s irredentistickými kruhy k úkladům o republiku, že vešel k těmž konci ve styk přímý a nepřímý s cizími činiteli, a že sbíral k těmž konci branné nebo pomocné síly. Spolčiti se s někým, to je státi se a býti společníkem někoho v něčem znamená v obecné mluvě jakoukoliv fysickou neb intelektuální účast

pachatele v činnosti jiného — jednotlivce nebo skupiny osob (spolku, sdružení, organisace) — směřující k určitému výsledku, jestliže je znám pachateli směr a účel činnosti společníka (společníků). Proto není rozsudek v právním omylu, dává-li stěžovateli za vinu, že se spolčil s irredentistickými kruhy soustředěnými v S. H. a kolem Dr. L-a, když zjistil, že stěžovatel věda o cíli a účelu letních táborů uspořádaných Dr. L-em a organizací čsl. státu nepřátelskou (totiž S. H.) zúčastnil se tří letních táborů (1925, 1926, 1927), z čehož nalézací soud usoudil, že se obžalovaný patrně osvědčil jako obzvláště zdatný k činnosti irredentistické, že působil v roce 1927 jako vedoucí výpravy a velitel tábora a získával k výzvě Dr. L-a po návratu z tábora konaného v roce 1925 schopné mladé lidi pro příští letní tábor; nanejvýš když účast na táborech, přesněji na cvičeních, jimž účastníci tábora se podrobovali, a přednášky v táborech konané směřovaly k tomu, by S. H. mohl od nich požadovati, co slouží jeho zájmům, a to i zprávy vojenského rázu a by schopní k tomu mladíci nabyli způsobilosti pro vedoucí místa. Jelikož tato trojí činnost a vůbec spolčení se s jinými přičítá se stěžovateli pro protiprávní směr a účel jich, netřeba se vypořádati věcně a podrobně s námitkou stížnosti, že výchova a to i výchova ve věcech vojenských není nedovolenou, s poukazy stížnosti na obdobnou prý činnost a výchovu u skautů a obdobných sdružení mládeže a na jejich předvojenskou výchovu a s vývody stížnosti o nezávadnosti toho kterého cvičení rozsudkem uvedeného.

Z právních statků chráněných trestními normami §§ 1, 2 zákona na ochranu republiky pak jsou podle rozsudečných zjištění dotčeny souzenou činností jen samostatnost a územní rozsah Čsl. republiky a jest proto jako bezpředmětny ponechatí stranou a bez odpovědi vývody stížnosti o nedostatku úmyslu na změnu demokraticko-republikánské ústavy Čsl. republiky a o přípustnosti jiné než násilné přípravy směřující k uskutečnění změny ústavy. Stejně jest ponechatí stranou poukazy stížnosti na prostorovou nauku a jiná hesla, jakož i na programy státníků doporučující za hospodářské spojení nynějších střeoevropských států v hospodářskou jednotku mezistátními smlouvami zájmové spojení suverénních států majících stejná práva, tedy utvoření svazu států, nikoli spolkového státu, aniž by tím došlo ku přivtělení území; neboť podle rozsudečných zjištění šlo v souzené činnosti o přípravy k (násilnému) přivtělení Čsl. republiky neb alespoň t. zv. sudetského Německa k říši německé, což se mělo provést v případě války vzpourou, povstáním, k čemuž měla býti mládež irredentou vychovávána. Jest arci přípustiti, že pojem násilí jest i pro dosah §§ 1 a 2 zákona na ochr. rep. vymezen ustanovením § 39 odst. (1) téhož zákona; než nelze přece důvodně pochybovati o tom, že skutečnými násilnými činy jsou jednání, k jakým dochází při vzpourách, povstáních a jinak za použití zbraní a pro jaká byli účastníci letních táborů školeni a vychováváni, třebaže ona cvičení sama o sobě ještě nebyla vykonáváním násilí a snad alespoň částečně neužívalo se při nich náčiní způsobilého k intensivnějšímu násilí.

Dokazuje-li stížnost dalšími vývody, že tím, co se dalo v letních táborech, nebyly získány prostředky způsobilé ku zničení samostatnosti Čsl. republiky neb i jen k odtržení části od území Čsl. republiky a přivtělení této části území k německé říši, neuvědomuje si náležitě, že se dává stěžovateli za vinu nikoliv pokus o úklady, nýbrž příprava úkladů. Již pojmově a i podle obecné mluvy znamená slovo »přípravy« (viz záhlaví § 2) pouhý zárodek příštího výsledku, pouhý počátek podniku směřujícího k příštím výsledku, tudíž něco nehotového, co má býti teprve zdokonaleno tak, by bylo lze pokusiti se o výsledek (viz slova »pokusí se« v úvodu § 1 zákona na ochr. rep.). Zřejmě hodnotí zákon právní statky, které mají na zřeteli §§ 1 a 2 cit. zákona, tak vysoce, že tresce jako dokonalý zločin nejen pouhý nezdařený pokus o jich změnu a poškození, nýbrž dokonce i pouhé přípravy takového pokusu, tudíž úsek podnikání, jež je článkem v řetězu jednání směřujících ke zločinu podle § 1., jaký se nestihá při jiných druhích trestných činů ani jako pokus. Při posouzení významu souzených příprav jest přihlížeti též k tomu, že podle znaleckého posudku vychovávali se účastníci letních táborů tak, by po návratu do Čsl. republiky shromažďovali kolem sebe lidi, propagovali mezi nimi cíle a snahy S. H. — t. j. násilné přivtělení části Čsl. státu (Němci obydlené), po případě celé Čsl. republiky k budoucí Velkoněmecké říši — a opatřovali tím pro S. H. pomocné síly, a že bylo v přednáškách konaných v letním táboře 1925 mluveno též o tom, že vypukne zase jednou válka a že sudetskoněmecké obyvatelstvo má pak použití války k násilnému pozdvižení (odporu). Bez příznivých pro irredentu výsledků zahájeného jí takto rozšiřování a prohlubování příprav započatých v letních táborech byl by ovšem sotva myslitelný vážný pokus o úklady podle rozsudku zamýšlené a i pak byl by takový pokus sotva proveditelný mimo dobu války Čsl. republiky vnějším nepřítelem vnucené. Avšak přes to tím, co se v letních táborech konalo a mluvilo a k čemu tam bylo podněcováno, vykročilo podnikání, jehož se stěžovatel účastnil, již z mlhavé dálky povšechných podvrtných snah nemajících ještě před sebou určitý, konkrétní podnik úkladný, tedy vykročilo z dosahu trestní normy o sdružování státu nepřátelském — § 17 zákona na ochr. rep., srovnej i nález čis. 2750 sb. n. s. — a projevil se jím zločinný úmysl takovým způsobem, že byla tu třeba ne možnost výsledku bezprostředně hrozícího — jak neprávem žádá stížnost pro splnění skutkové podstaty příprav o úklady vsunujíc samovolně slovo »greifbar« v právní větu, již opakuje z nálezu čis. 1561 sb. n. s. — tož přece byla tu — což dle tohoto nálezu stačí — možnost určitého škodného výsledku, arciť budoucího a podmíněného, takže již byla ohrožena bezpečnost republiky, pro jejíž schopnost a zdatnost k obraně proti vnějšmu nepříteli není bez účinku a újmy, má-li nepřátele vnitřní. Dovojuje-li pak stížnost, že dosavadní rozsudkem zjištěné výsledky souzených příprav nemohly pro jich nepatrnost nikdy vážně ohroziti samostatnost (existenci a celistvost) Čsl. republiky výborně prý vyzbrojené, stačí podotknouti, že irredenta chystala — jak uvedeno — povstání (vzpouru) čsl. občanů německé národnosti pro dobu případné

příští války nebo třeba pro vhodný okamžik v budoucnosti, že též úklady, jež by byly jinak od samého počátku odsouzeny k nezdaru, mohou se státí vážnějšími a nebezpečnějšími, prospějí-li nepříteli vnějšímu, a že z dosahu § 2 zákona na ochranu republiky vypadají — jak už vyslovil zrušovací soud v nálezu z 8. října 1931, č. j. Zm I 173/30-8 (sb. č. 4297) — jen přípravy, jež jsou k dosažení protiprávního cíle vždy a za všech okolností, tedy vůbec nezpůsobilé, což nelze vážně tvrditi o přípravách povstání (vzpourey) nanejvýš pro dobu války nebo jinakého stavu nouze.

Stížnost tvrdí, že nelze ze spisů seznati, z čeho rozsudek usuzuje, že stěžovatel s cizími činiteli vešel ve styk přímý i nepřímý za tím účelem, by se spolčil s irredentistickými kruhy k úkladům o republiku a že sbíral k těmto konci branné nebo pomocné síly. Tím vytýká rozsudku nedostatek důvodů pro tento jeho závěr uvedený na str. 44/45. Výtku jest zcela bezpodstatná, vždyť rozsudek se dovolává pro svůj závěr všeho toho, co před tím skutkově zjistil. Podkladem pro závěr, že stěžovatel vešel v přímý i nepřímý styk s cizími činiteli, jsou zjištění v rozsudku, že se tábory pořádaly v Německu, že byly bezplatné, že Dr. L., jenž je pořádal, neměl sám peněz na jich vydržování, že se v nich užívalo říšskoněmeckých vojenských stanů a polních kuchyní, že Dr. L. byl význačným činitelem v organizaci »Sudetendeutscher Heimatsbund«, jehož cílem je násilné vtělení části Č. S. R. (tak zv. sudetského Německa) k Německu, po případě vtělení celého státu k budoucí velkoněmecké říši, že tato organizace provozuje irredentistickou propagandu a to i akcí aktivní, záležející v přímých přípravách pro její cíl, že do táborů dojížděly vysoké vojenské osobnosti říšskoněmecké, z nichž některé promluvily ve smyslu propagandy a že účastníci byli představeni v Postupimi vnuku bývalého císaře Viléma II. Tyto okolnosti stačily soudu pro napadený závěr rozsudku; že by byl tento závěr logicky nemožný, stížnost netvrdí. Skutkové závěry rozsudku jsou výronem volných úvah nalézacího soudu a projevem volného přesvědčení získaného zkoumáním všech výsledků hlavního přelíčení a nelze je proto srovnávat přímo s jednotlivými skutkovými zjištěními.

Závěr rozsudku, že stěžovatel sbíral pomocné síly k úkladům o republiku, t. j. k dosažení cíle, jež má organizace S. H., má dostatečnou oporu ve skutkových zjištěních rozsudku, že pořádáním táborů mělo býti umožněno rozšíření irredentistického přesvědčení mezi účastníky, kteří měli býti připoutáni k irredentistickému hnutí, pro ně vychovávaní, by po návratu do Československa shromažďovali kolem sebe lidi, propagovali mezi nimi snahy a cíle S. H., tím opatrovali pro ně pomocné síly a podporovali je v přípravách k dosažení onoho cíle, t. j., by ve vhodném okamžiku násilně byla odtržena od Č. S. R. alespoň ta její část, která je obydlena Němci, že stěžovatel byl si toho vědom, že je v táboře irredentistů, kteří spolupracují na násilném odtržení »Sudetendeutschlandu«, po případě připravují takové odtržení a že k tomu používají jeho a ostatních účastníků tábora jako budoucích vůdců tohoto úkladu, že pracoval v zimě 1926 v »Jungscharu«, vedl ho v Praze, zí-

skával mladé schopné lidi pro příští tábor, že byl roku 1927 velitelem letního tábora, že založil sudetsko-německé letectví, připojil je k orlům a sokolům (Adler und Falken) a že nepřetržitě pracoval v sudetsko-německém hnutí mládeže. Stížnost nevytýká ani tomuto závěru rozsudku, že stěžovatel sbíral pomocné síly, nelogičnost. Pokud stížnost tvrdí, že rozsudek prý mlčí o tom, zda stěžovatel znal úmysly S. H., je v rozporu se skutkovým zjištěním a není třeba se tvrzením tím zabývat. Stížnost vytýká, že rozsudek nezjišťuje, zda stěžovatel byl členem S. H., ani sama však netvrdí, že to je rozhodná okolnost ve smyslu čis. 5 § 281 tr. ř. Vskutku tomu tak není, neboť stěžovatel mohl spáchat zločiny § 2 a § 6 čis. 2 zák. na ochr. rep., aniž byl členem S. H. Přes námitky stížnosti jest proto za to míti, že jsou tím, co rozsudek v dotčených směrech zjišťuje, splněny veškeré známky zločinu příprav úkladů o republiku.

Pokud jde o zločin vojenské zrady, jest souhlasiti s názorem stížnosti, že nestačí pouhé vyzvídání. Než jiným názorem neřídí se ani napadený rozsudek, jenž nejen ve výroku, nýbrž i v důvodech předpokládá mimo vyzvídací činnost též úmysl stěžovatele prozraditi výsledek této činnosti cizí moci (Německu) a též uskutečnění tohoto úmyslu (skutečnou zradu). Arciž nedostává se v rozsudku těmto předpokladům podrobného konkretisování a není rozsudkem zjištěno, které jednotlivé z předmětů, skutečností a opatření, jež mají zůstat utajeny pro obranu Čsl. republiky, stěžovatel vyzvídál, vyzvěděl a prozradil, najmě není uvedeno, kterých z těchto předmětů, skutečností a opatření se dotýkaly slíbená zásilka, zaslané obrazy (vyobrazení), žádané údaje, očekávaná zpráva, příloha a další žádané údaje, o nichž zmiňují se dopisy uvedené v rozsudku. Tohoto nedostatku byl si vědom i soud nalézací a vypořádal se s ním větou rozhodovacích důvodů, že by musel býti každý vyzvědač beztrestným, provozoval-li prokázatelně vyzvědačství, nebylo-li však lze zjistiti, kterou skutečnost, opatření nebo předmět vyzradil cizí moci, které s ohledem na obranu republiky měly zůstat utajeny. Stížnost vytýká ovšem této větě, že obsahuje skoro tolik odporů jako slov a že je proto vadná po rozumu § 281 čis. 5 tr. ř. Výtka je lichá, i pokud jde o jediný zdánlivý rozpor naznačený dalšími větami stížnosti. Neboť nedostatek anebo nemožnost zjištění jednotlivých předmětů a (kladných) výsledků činností určitého směru nevyklučují, že činnost ta byla provozována, ba nevyklučují logicky ani, že byla provozována s úspěchem byť nezjištěným a nezjistitelným, najmě ne, když úspěch činnosti není — srov. pozdější vývoody — nutně spojen se změnou na věcech anebo jejich poměru k okolí a když podle povahy činnosti je důvodným předpoklad, že kdo je takto činný, opatřil, čeho třeba, by o jeho činnosti a případném úspěchu nezvěděly jiné osoby, než které on zpraví. Závěr, že stěžovatel provozoval vyzvědačskou činnost, je v rozsudku odůvodněn obšírnými úvahami, jimž nelze vytýkati a ani není vytýkáno, že nejsou v logické souvislosti se závěrem (že z nich k onomu závěru nelze vůbec dospěti). Tomu, že soud v těchto úvahách hodnotil v neprospěch

stěžovatele též okolnost, že stěžovatel nemohl vysvětliti zvláštní způsob obsahu dopisů K-ových, nebránila zásada, že podezřelý není povinen prokázati svou nevinu; nejdeť v oné části obhajoby o prokazování nevinu, nýbrž o vyvrácení usvědčujícího průvodu, tedy o vyvrácení důkazů viny. Rozsah a obsah těchto úvah neposkytují ani nejmenší opory pro předpoklad, že si soud v nich neuvědomil řádně a správně význam všech zákonných znaků, ke kterým v konečném závěru o vojenské zradě přisvědčil, naje i že chráněny jsou jen skutečnosti, předměty a opatření v tuzemsku tajené v zájmu obrany státu, a nelze příslušné části výroku o vině vytýkati, jak činí stížnost, právní mylnost a tím zmatečnost podle § 281 čís. 9 a) tr. ř. Nehledě k tomu není tato výtká (námitka právní mylnosti) vůbec provedena. V části vývodů stížnosti, jednající o této věci, není ani jedné věty, která by konečný závěr rozsudku o vojenské zradě napadala úvahami hmotněprávními dokazující, že se soud v předpokladech závěru, tedy v oněch úvahách řídil nesprávným výkladem některého z pojmů v závěru uvedených, a že s některým ze zákonných znaků, ke kterým závěr přisvědčuje, nelze uvést v soulad i jen některou ze skutečností v úvahách předpokládáných a naznačených. Omezujíc se naopak i tu na stručné opakování výtek (formálních), jejichž lichost s hlediska čís. 5 § 281 tr. ř. již byla dokázána, napadá stížnost onen závěr opět po stránce skutkové a brojí tak jen proti skutkovému přesvědčení soudu, které spojuje napadený konečný závěr s předeslanými mu v rozsudku předpoklady a úvahami. V těchto vývodech stížnosti není správným ani tvrzení, že k usvědčení z vraždy je (rozuměj nezbytně) nutnou mrtvola zavražděného. I vraždu lze spolehlivě a přesvědčivě dokázati z projevů, činů a použitých prostředků, jakož i pozdějšího chování se vraha, třeba nebyla nalezena mrtvola a pitvou zjištěna příčina smrti, na př. protože byla mrtvola spálena nebo vržena do nepřístupné propasti a pod. Tím spíše je uznati, že lze usvědčiti někoho z vojenské zrady, třebaže nelze zjistiti, správněji, že není zjištěno, které vojenské tajemství bylo prozrazeno, kdyžť vojenskou zradou nenastává lidskými smysly lehce poznatelný zánik určitého právního statku, jak to bývá u vraždy nebo jako na př. u krádeže, kde dochází k lehce poznatelné změně v poměru určité věci k okolí, neboť tajený předmět (skutečnost, opatření) zůstává přes prozrazení jak sám tak i v poměru k okolí beze změny a nastala změna jen v tom, že o předmětech, skutečnostech neb opatřeních, tajených v tuzemsku v zájmu obrany státu, vědí další osoby, jež o nich nesměly zvědět; tato změna bude zpravidla nepoznatelná pro činítele, jimž náleží péče o zachování takového tajemství. Totéž platí pak přirozeně tím spíše o pouhém pokusu zrady, o vyzvědačství, naje když lze vyzvídati, aniž pachatel už od počátku má úmysl zjednati si zprávy o individuálně určeném tajemství a hledí vypátrati, co se mu právě nahodí. Vypátrání a zjištění, kterého konkrétního vojenského tajemství se zrada nebo vyzvídání týkalo, ulehčuje usvědčení z vojenské zrady, není ho však nezbytně třeba. Dospěl-li nalézací soud způsobem formálně bezvadným — jako v souzené trestní věci — ku přesvědčení, že pachatel

vyzvídal skutečnosti, opatření a předměty, jež mají zůstatí utajeny pro ochranu republiky, a to v úmyslu vyzraditi je cizímu státu, a že vyzvěděná tajemství toho druhu skutečně cizí moci vyzradil, nelze tomuto přesvědčení s úspěchem odporovati výtkou, že při nedostatku zjištění, která vojenská tajemství byla (vyzvídána a) prozrazena, není dostatečných důvodů pro takové přesvědčení, a tím méně lze takovou námitkou s úspěchem napadati zákonitost výroku o vině vybudovaného na vylíčeném přesvědčení.

Pokud jde o přestupek proti bezpečnosti cti, jsou vývody stížnosti dovolávající se číselně čís. 9 a) § 281 tr. ř. v podstatě jen úsilím vyložití obsah závadného dopisu samovolným jeho rozbořem jinak než to učinil nalézací soud a musí tyto vývody — vypadající vůbec z rámce právních úvah — tím spíše ztroskotati o zásadu, že výklad souzeného projevu přísluší a náleží jen nalézacímu soudu, když nedbají ani zevní, tím méně vnitřní souvislosti první a druhé části oné věty, již rozsudečná reprodukce dopisu začíná. Praví se tam, že nebudou s to, by stěžovatele odsoudili, a že p r á v ě p r o t o se zřejmě (»ja«) celá záležitost protahuje tak značně, by byl stěžovatel vyšetřovací vazbou co nejvíce poškozen. Při vnitřní souvislosti obou částí věty, projevující se spojkou »a právě proto« není logicky možným jiný výklad, nežli že značný průtah ve vyřízení záležitosti stěžovatelovy má svoji příčinu v tom, že činitelé, jimž náleželo a náleží vyřízení trestní věci, snažili a snaží se tímto průtahem způsobiti stěžovateli škodu, jež by ho bez takového průtahu nestihla, protože nemůže býti odsouzen. Netřeba šířiti se o tom, že takovým projevem podkládal stěžovatel oněm činitelům, znajícím přirozeně skutečný stav trestní věci a majícím povinnost urychlití věc, zlý úmysl poškozovací, jež prý uskutečňují zbytečným průtahem ve vyřizování věci, takže výklad oné části dopisu vyhovuje jasnému jeho smyslu a výklad ten byl zřejmě nalézacímu soudu podkladem rozsudečného závěru, že stěžovatel obvinil veřejný úřad ze zločinu zneužití úřední moci; protože pak není ani v obhajobě ani v ostatní průvodní látce, ani v nynější stížnosti poukazu na to, že vytýkaný průtah byl způsoben zúčastněnými činiteli z pohnutky tvrzené v dopisu, ač prý bylo stíhání neodůvodněno, právem došel nalézací soud k závěru, že obvinění je falešné. Zbytek obsahu závadného dopisu a úsilí stížnosti vyložití jej jako nezávadný, lze ponechati stranou; ku splnění skutkové podstaty onoho přestupku stačí zmíněné obvinění, nanejvýš když sám rozsudek je má výlučně neb alespoň především na mysli a když jeho úvahy o subjektivní stránce přestupku zdůrazňují, že stěžovatel daleko překročil meze stížnosti do dlouhé vyšetřovací vazby. Nezáleží na tom, že není — jak stížnost namítá — v dopise pojmenován úřad, jenž byl »prý« uražen. I při § 487 tr. zák. platí ustanovení §§ 488, 491 tr. zák., že urážkou může býti dotčena čest osoby (předmětu ve smyslu § 492 tr. zák.) nejen přímo jmenované, nýbrž i označené jen znamením na ni dopadajícími (nález čís. 3116 sb. n. s.). Stěžovatel psal z vazby soudní a vazba byla naň uvalena pro záležitost, o které v dopise mluví; to bylo i adresátovi zjevně z obsahu dopisu, takže zejména již zmíněná věta

dopisu dopadala již svým slovným zněním na veřejný úřad, jenž podal návrh na trestní stíhání stěžovatele a spis obžalovací, a na veřejný úřad, jemuž bylo k onomu návrhu postupovati a o této obžalobě jednati, totiž na státní zastupitelství a na krajský soud v České Lípě, které skutečně proti stěžovateli zakročily a jednaly; obsah dopisu nemá však žádný vztah k úředníku, jenž je censuroval. Naprosto pochybeným je další poukaz stížnosti na listovní tajemství. Nehledě k tomu, že nebylo tvrzeno a není ani obálkou ve spisech uloženou naznačeno, že dopis byl k censure odevzdán v zapečetěné obálce, jež byla — jak by bylo třeba k předpokladu porušení listovního tajemství — úředníkem svémocně otevřena, přehlíží stížnost, že § 116 Ústavní listiny zaručuje sice zásadně tajemství listovní, avšak vyslovuje současně, že podrobnosti upravuje zákon, že příslušný zákon ze dne 6. dubna 1870, čís. 42 ř. zák. — dosud platný podle čl. II zákona čís. 11 Sb. z. a n. 1918 — nechává výslovně (§ 5 nedotčenými ustanovení trestního řádu o zabavení a otevření dopisů obviněných a že § 187 tr. ř. stanoví, že zatčený může jen s předchozím vědomím vyšetřujícího soudce přijímati a jiným odesílati telegramy, dopisy a jiné záсылky a — je-li se obávati újmy pro vyšetřování — jen, když je byl vyšetřující soudce přečetl a uznal, že není závady proti jejich odeslání. Předpisy o přečinech a přestupcích proti bezpečnosti cti je chráněna vážnost, již má napadená (fysická nebo morální) osoba, po případě veřejný úřad u toho, komu urážlivý projev svědčil. Vhodným prostředkem ke způsobení takové újmy je dopis i tehdy, je-li předpisem o listovním tajemství pisatel zabezpečen proti tomu, že se o obsahu dopisu nedozví jiná osoba než adresát; stačí, že se obsah dopisu má dostat i zpravidla se i dostává k vědomí adresáta, jehož vážnost k napadenému úřadu může pak doznati újmy. O tom, zda je pro výrok, že přestupek proti bezpečnosti cti je dokonán nutno, by adresát zvěděl o urážlivém obsahu dopisu, netřeba v této trestní věci rozhodovati; stížnost nedomáhá se ani ve vývodech o zmatku čís. 9 a), ani jinde, najmě ne ve vývodech o zmatku čís. 10, kde by to bylo na místě, nápravy v tom smyslu, že bylo kvalifikovati sepsání a odeslání dopisu, jelikož censor zabránil jeho deslání a doručení adresátovi, jen jako pokus onoho přestupku, a k postupu podle § 290 tr. ř. není v tomto směru příčiny, protože souběh onoho přestupku neměl žádný vliv na výměru trestu, jenž vůbec nemohl býti nikdy vyměřen mírněji než je vyměřen napadeným rozsudkem (viz druhý odstavec § 28 zákona na ochr. rep.), takže i kdyby byla kvalifikace urážky na cti v tomto směru nesprávná, nemohlo to míti pro obžalovaného nepříznivý účinek. Jinak je však zákrok censora dopisu bez právního významu, vždyť rozsudek nezjišťuje — jak stížnost předpokládá —, že si stěžovatel musel říci (a také řekl), že censor škrtne nebo zničí, co z obsahu dopisu není projevem dovoleným, takže se to nedostane k vědomosti třetí osoby, nebo že dopis bude censurem propuštěn bez závady a pak že tu zřejmě zase není urážky na cti, takže možno dopis klidně doručiti třetí osobě; ostatně rozsudek tak nemohl zjistiti, protože se stěžovatel takovým způsobem nehájil a taková obhajoba ani jinak

nebyla napovězena. Proto nepřichází příslušná část stížnosti naprosto pochybená s hlediska čís. 9 a) v úvahu ani jako výtka neúplnosti podle čís. 5 § 281 tr. ř.

Napadený rozsudek vkládá činnost stěžovatelovu, kterou podřaduje pod pojem příprav úkladů o republiku a vojenské zrady, v léta 1925, 1926 a 1927 a vyslovuje zejména, jednak že letní tábory, v nichž se účastnil stěžovatel řečených příprav, konaly se v dobách od 2. do 16. srpna 1925, od 9. do 23. srpna 1926 a od 7. do 23. července 1927, jednak, že výzvědná činnost stěžovatele trvala od r. 1925 do listopadu 1927; druhý z těchto výroků jest opřen poukazem na zabavenou korespondenci (s K-em), před tím v rozsudku citovanou a není proto důvodnou výtka stížnosti, že nejsou pro něj uvedeny důvody, najmě když se nepříčí zásadám logického myšlení (viz nahoře vývody k zmatku čís. 9 a), byl-li odvozen z dopisů — poukazujících na styky s říšsko-německým vyzvědačem po celou uvedenou dobu a na vlastní vyzvědací činnost stěžovatelovu — úsudek, že tento po celou dobu korespondence vyzvídal, třebaš není zjištěno, co a kdy vyžradil. Pokračoval-li podle toho stěžovatel v činnostech zločinného rázu po uvedení tři léta, byly trestné činy, páchané těmito činnostmi, spáchány jednak do 23. července 1927, jednak do listopadu 1927 a promlčení mohlo počítati nejdříve v těchto dobách. Doba promlčecí činí, i když berou se za základ nejmírnější trestní sazby stanovené na přípravy úkladů v § 2 a na vojenskou zradu v příslušném odst. 2 (1) § 6 zákona na ochranu republiky, pět let (§ 228 b) tr. zák.) a to i pokud bylo by — viz ale 2. větu odst. č. 5 § 25 zák. čís. 48/1931 — pro mladistvý věk pachatele kvalifikovati dotčený čin jako pouhé provinění (§ 26 zákona o trestním soudnictví nad mládeží čís. 48/1931). Tato doba neuplynula do doby, kdy byl spis obžalovací, jenž je podkladem napadeného rozsudku, stěžovateli v plném obsahu prohlášen, t. j. do 4. července 1932, ba ani do doby, kdy byla přes námítky obhájce obžaloba připuštěna, t. j. do 22. července 1932, takže netřeba zkoumati, jaký význam mají pro posouzení promlčení v této trestní věci skutečnost, že vyšetřující soudce žádal dne 8. července 1927 okresní soud v Karlíně o odpovědný výslech stěžovatele v příčině účasti na letních táborech v Berkenbrücku (1925) a na Rujaně, že byl na stěžovatele pro zločin podle § 6 čís. 2 zákona na ochr. rep. krajským soudem v České Lípě vydán 6. srpna 1928 zatykač a že byl stěžovatel vyšetřujícím soudcem slyšen jako obviněný 8., 11. a 23. května 1932 a 22. června 1932, a další okolnost samým stěžovatelem udaná, že byl i po r. 1927 několikrát po delší dobu v cizině (viz § 229 c) tr. zák.). Byl-li podle toho stěžovatel vzat po rozumu § 227 tr. zák. ve vyšetřování dříve než uplynula doba určená pro promlčení trestných činů, pro jaké byl pak souzen, nebylo v rozsudku místa pro úvahy o promlčení a rozsudek není — jak stížnost neprávem namítá — zmatečným podle § 281 čís. 9 b) tr. ř., protože prý jsou promlčeny trestné činy podřaděné pod pojem příprav úkladů o republiku a vojenské zrady.

S hlediska § 281 čís. 10 tr. ř. namítá stížnost, že soud měl souzené skutky stěžovatelovy kvalifikovat nikoli jako zločiny, nýbrž jako trestné činy, přesněji jako provinění mladistvého, protože prý jak tábory, tak i korespondence, kterou uznal rozsudek za zvláště přitěžující, spadají v dobu před dokonaným 18. rokem stěžovatele a protože prý to, co bylo psáno později, ještě méně připouští závěry, které soud odvodil, než co bylo psáno dříve. Předpoklad ten je v příkrém rozporu s rozsahem rozsudkových zjištění uvedených v předchozím odstavci právě co do doby časového rozsahu souzené činnosti, takže námitka vykročuje z dosahu číselně uplatňovaného zmatku a — jelikož její předpoklad nepoukazuje ani k formální výtce, popíraje prostě správnost rozsudečného zjištění — vůbec z mezí zrušovacího řízení. Nehledě k tomu, neprávem se dovolává stížnost ustanovení § 28 zákona čís. 48/1931, jež je částí formálních předpisů, upravujících trestní řízení proti mladistvým, kdežto pro (hmotně-právní) hodnotění souzených činností přichází v úvahu ustanovení § 25 č. 5 cit. zákona, k němuž poukazuje rozsudek ve výroku a v rozhodovacích důvodech, aniž stížnost tvrdí, že rozsudek jest v nepravu, opírá-li se o druhou větu 5. odst. § 25 cit. zákona. Že v případech druhé věty § 25 odst. č. 5 cit. zákona jest s pachatelem v příčině skutku, kterého se dopustil ve věku mladistvém, přísněji nakládáno — arcit' s výhradami tam uvedenými — než kdyby byl souzen jen pro trestné činy, spáchané před dokonaným 18. rokem, má svůj důvod v tom, že vážná jeho zpětilost po skončení mladistvého věku vyžaduje intensivnější represe než pouhý poklesek mladistvého, takže nemá významu poukaz stížnosti, že stěžovatel nezavinil, že k jeho stíhání došlo teprve, když překročil 18. rok (dokončil 19. rok). Zmateční stížnost shledána ve všech těchto bodech neodůvodněnou a bylo ji proto zamítnouti (§ 288 odst. 1 tr. ř.).

Nejvyšší soud jako soud zrušovací přesvědčil se, vyřizuje zmateční stížnost, že bylo trestního zákona nesprávně užito v neprospěch stěžovatele, pokud byl uznán vinným, že spáchal zločin § 6 čís. 2 zák. na ochr. rep. i činností uvedenou tamže v odst. 2. a 3., tedy vyzvídáním a vejtím ve styk s cizími činiteli. Činnosti tyto jsou k činnosti uvedené v odstavci 1. (vyzrazení) jakož i navzájem v poměru subsidiarity; činnost uvedená v odstavci 2. (vyzvídání) je v podstatě přípravným jednáním k vyzrazení, takže vyzvídali-li kdo tajemství tamže uvedené a pak je vyzradil, je trestný jen pro vyzrazení; také ten, kdo se s někým spolčil nebo kdo vešel ve styk uvedený v odstavci 3. za účely uvedenými v odstavci 1. nebo 2. a pak tajemství za účelem uvedeným v druhém odstavci vyzvědění vyzradil, podnikl zmíněnou činností co do tohoto chráněného statku přípravnou činnost k vyzrazení, takže, pokud došlo k vyzrazení toho tajemství, k němuž se odnášela činnost ostatní, nejde tu o reální souběh trestných činů ani o souběh trestních zákonů (srov. Milota, Zákon na ochr. rep. II. vydání str. 23, rozh. nejv. s. ze dne 14. září 1925, Zm III 737/25 a z 21. dubna 1925, Zm III 271/25). Byl-li stěžovatel žalován pro činnosti uvedené v § 6 čís. 2 pod odst. 1—3, tedy pro vyzrazení, vyzvídání a styk s cizími činiteli a byl-li také

pro všechny tyto činnosti odsouzen, je vzhledem k tomu, co uvedeno, míti za to, že ho nalézací soud uznal vinným, že nejen vyzradil cizí moci vojenská tajemství, ale že vyzvídal i jiná vojenská tajemství, jež nevyzradil a že vešel ve styk s cizími činiteli, aby vyzradil taková jiná tajemství, jichž však nevyzradil, nebo, aby je vyzvídal, aniž však tak učinil, že tedy byla tu činnost (posouzená podle 2. a 3. případu čis. 2. § 6), jež se vztahovala na jiná vojenská tajemství, nežli na ta, pro jejichž vyzrazení byl obžalovaný uznán vinným po rozumu prvního případu této stati zákona. Ani ze skutkových zjištění rozsudku, ani ze skutkových závěrů na základě jich učiněných však neplyne, že tomu tak bylo; rozsudek nezjišťuje samostatnou činnost obžalovaného, spadající pod hledisko 2. a 3. případu § 6 čis. 2, která by se vztahovala na jiná vojenská tajemství, než která byla obžalovaným vskutku cizí moci vyzrazena. Stěžovatel neměl tudíž býti uznán vinným také činností spadající pod odst. 2 a 3. § 6 čis. 2 zák. na ochr. rep. a poněvadž výrok soudu k tomu se vztahující je zmatečný podle čis. 9 a) § 281 tr. ř., ano pro něj není v rozsudkových důvodech skutkového podkladu, bylo postupovati tak, jako kdyby tento důvod zmatečnosti byl uplatňován ve zmateční stížnosti, i bylo rozhodnouti, jak se stalo.

Důsledkem částečného zrušení výroku o vině bylo zrušiti i výrok o trestu a výroky s tím související a rozhodnouti znovu i v těchto směrech. Trest na svobodě byl vyměřen hledíc k ustanovení §§ 34, 35 tr. zák. podle § 6 čis. 1 zák. na ochr. rep. a se zřetelem k ustanovení § 265 tr. ř. Pokud jde o otázku, podle které sazby § 6 čis. 1 je trest vyměřiti, je zkoumati, zda lze mluvit při zločinu podle § 6 čis. 2, jenž je základem vyměření trestu, o okolnostech zvláště přitěžujících. Zákon nestanoví, které okolnosti jsou zvláště přitěžující; také okolnosti přitěžující, uvedené příkladmo v odstavci 1. § 28 a mající vliv na výměru trestu, mohou ale nemusí býti takovými okolnostmi zvláště přitěžujícími; je proto na soudu, aby v každém případě uvažoval, jsou-li tu takové okolnosti, a jsou-li tu alespoň dvě.... Zbývá tu jediná okolnost zvláště přitěžující, totiž pokračování ve zločinu § 6 čis. 2 po delší dobu, jež však sama nestačí k použití vyšší sazby. Bylo proto trest vyměřiti podle nižší sazby § 6 čis. 1, tedy podle sazby od 3 do 5 let. Snížení trestu pod tuto sazbu je vyloučeno předpisem § 28 zákona na ochranu rep.; slova »při sazbě od 10—20 let« v odstavci 2. § 28 vztahují se jen na trest § 7 čis. 4, což patrně z toho, že v §§ 1, 2, 6 čis. 1 až 3 není sazby od 10 do 20 let, jež je však v § 7 čis. 4 (rozh. čis. 2137 a 3563 sb. n. s.); nelze proto při zločinu § 6 čis. 2 použití § 54 tr. zák.

Podle § 1 odst. 1 a 3 zákona o státním vězení je vyloučeno, by na zločin vojenské zrady byl uložen trest státního vězení; ježto nejnižší možný trest (výjimka u mladistvých) je 3 roky těžkého žaláře a trest obžalovanému uložený není vyšší, nelze ani z části uznati na trest státního vězení, nehledě ani k tomu, že tu není předpokladu pro tento druh trestu ani u zločinu § 2 zák. na ochr. rep., neboť obžalovaný nechtěl jen vykonávati vliv na uspořádání věcí veřejných, nýbrž měl na mysli násilnou jich změnu a jednání jeho bylo zvláště zavržitelné, uváží-li se, že se staral o to, by se účastnily letních táborů i jiné a to

mladé osoby a že snažil rozšířiti irredentistické hnutí v tuzemsku. Zostření trestu je odůvodněno § 3 zákona z 15. listopadu 1867 č. 131 ř. z. Ježto obžalovaný nejen měl úmysl poškoditi republiku, ale také jí způsobil škodu vojenskou zradou a jeho zločinná činnost trvala přes dva roky, bylo mu uložiti i trest peněžitý. Nálezací soud však nezjistil, ani z obsahu spisů nelze souditi, že tento trest je u něho nedobytný a jen v tomto případě nastupuje podle § 8 zák. čís. 31/29, jím byl podle § 19 čís. 1 téhož zák. zrušen § 30 zákona na ochranu republiky, na místo trestu peněžitého náhradní trest na svobodě. Nebylo proto lze uznati hned na trest náhradní; § 260 a) tr. zák. platí, jak zřejmo z jeho zařazení, jen při přečinech a přestupcích a podmínky pro uložení trestu na svobodě místo trestu peněžitého jsou tam jiné než podle § 8 zákona čís. 31/29, kde nastupuje trest náhradní jen, je-li peněžitý trest nedobytný.

Čís. 4661.

Pri výmere úhrnného trestu platí zásada, že zpravidla žiadny z jednotlivých trestov, uložených dřívejšími rozsudkami, nesmie byť celkom preminutý; v zákone nemá oporu názor, že úhrnný trest nemá prevyšovať výmeru najťažšieho z týchto jednotlivých trestov.

(Rozh. zo dňa 15. marca 1933, Zm III 72/33.)

Na j v y š š í s ú d v trestnej veci proti A. M., v ktorej krajský súd v Trenčíne rozsudkom zo dňa 25. januára 1933 vymeral súhrnný trest podľa §§ 517 a 518 tr. p., zmätočnú sťažnosť odsúdeného A. M. zamietol.

D ô v o d y:

Proti rozsudku I. stupňového súdu, ktorým bol obžalovanému v smysle §§ 517 a 518 tr. p. vymeraný súhrnný trest, podal obžalovaný zmätočnú sťažnosť čo do výmery trestu a okrem toho aj na základe § 384 č. 6 tr. p. Uvedený formálny dôvod zmätku bol uplatňovaný preto, že sa pojednávanie konalo v neprítomnosti obžalovaného, ktorý nemohol sa dostaviť pre svoju nemoc. Tento dôvod zmätku však sa tu nevyskytuje. Podľa § 384 č. 6 tr. p. je dôvodom zmätku, bolo-li hlavné pojednávanie konané v neprítomnosti jednotlivca, ktorého prítomnosť prehlasuje zákon za nezbytnú. Tieto predpoklady však v tomto prípade nejestvovaly, lebo z ustanovenia § 518 tr. p. plynie bezpochybne, že pojednávanie cieľom vymerania súhrnného trestu môže sa konať aj v neprítomnosti obžalovaného. Bezpodstatnou je tiež ďalšia námietka zmätočnej sťažnosti, že vymeraním príliš vysokého trestu bol porušený zákon. Poneváč išlo tu o výmeru súhrnného trestu za jeden trest 4 mesačného väzenia a dva tresty po 2 mesiacoch väzenia, vymerevanie súhrnného trestu v trvaní 7 mesačného väzenia zodpovedá zásadám, ustanoveným v 7. a 8. odst. § 518 tr. p. Tvrdenie zmätočnej sťažnosti, že súhrnný trest nemá prevyšovať výmeru najťažšieho z jednot-